

Årsrapport LPO 2024

Välfärdsrådet 2025-06-12

Stefan Nielsen, LPO-samordnare

- Kort bakgrund - Vad är nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård?
- Kunskapsstyrningen på lokal (regional) nivå
- Årsrapporter LPO 2024
- LPO nuläge 2025 och utmaningar framåt

Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård

Kort bakgrund och introduktion

Bakgrund till systemet för kunskapsstyrning

Nationella programråd fanns innan systemet för kunskapsstyrning med syfte att öka användning av bästa tillgängliga kunskap

Enligt utvärdering behövdes en fast och tydlig struktur för att arbetet skulle få genomslag och bidra till en jämlik vård

Diskussioner 2014 om behov av ny struktur, beslutades 2017, trädde i kraft 2018. Regionala cancercentrum (RCC) i samverkans framväxt och etablering var förebild.

Vissa programråd övergick till att bli nationella arbetsgrupper.

Syfte - Varför skapa ett kunskapsstyrningssystem?

- Oförklarad variation mellan och inom regionerna
- Stor flora kunskapsstöd från många olika avsändare
- Välkänt dubbelarbete
- Svårt för professionerna att arbeta kunskapsbaserat
- Från stuprör till patientens väg i vården
- Goda exempel från arbete med medicinska programråd och cancer
- Nyttja professionell kunskap och patient- och närståendes erfarenhet
- Arbeta mer resurseffektivt

Målbild för systemet för kunskapsstyrning

Målbild

Tillsammans minskar vi skillnader i kvalitet och resultat!

- Alla invånare ska få en god, jämlik och kunskapsbaserad vård oavsett var de bor
- Patienter, brukare och hälso- och sjukvårdens medarbetare ska vara trygga i att bästa tillgängliga kunskap används i varje vårdmöte.

EN SAMMANHÅLLEN STRUKTUR FÖR KUNSKAPSTYRNING

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

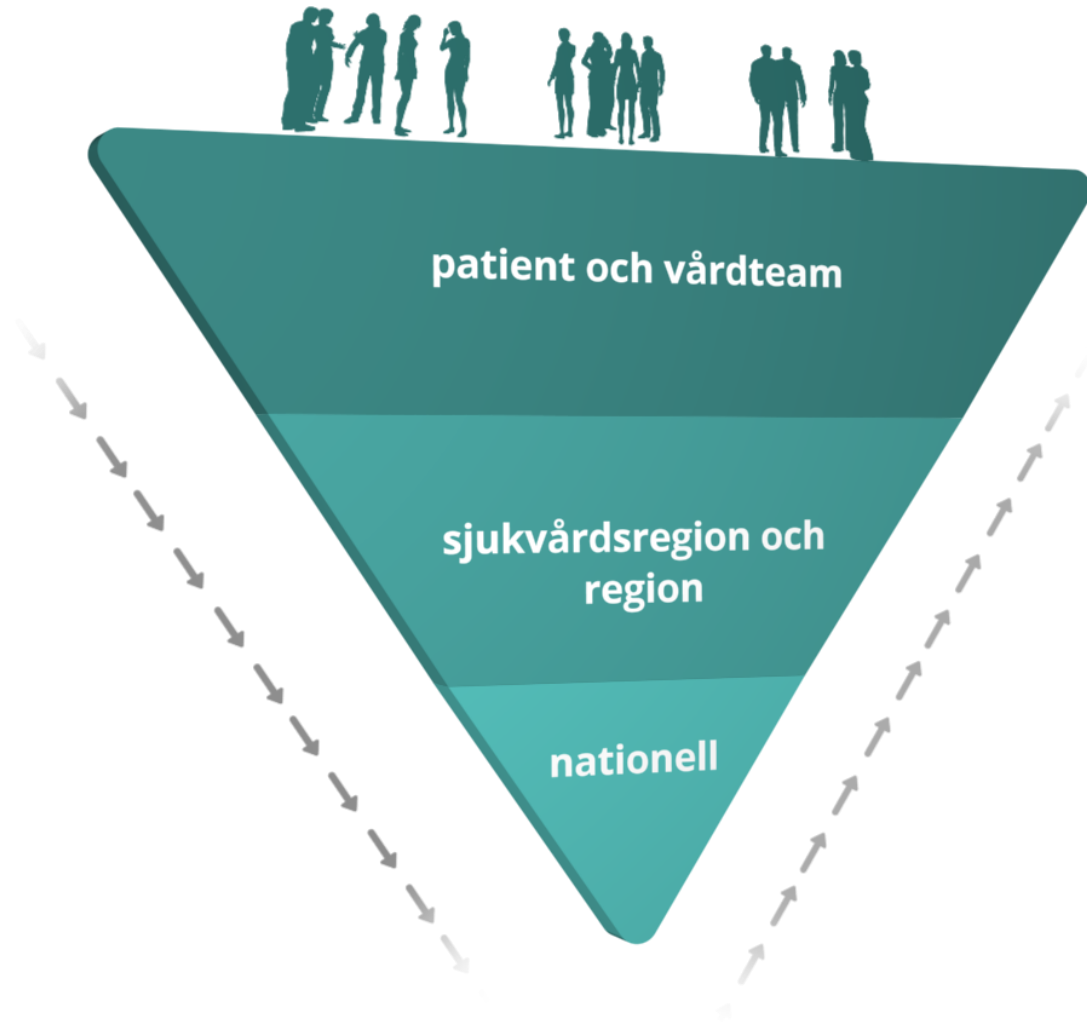
God hälsa genom god vård och bästa tillgängliga kunskap

- Vi använder bästa tillgängliga kunskap i varje möte
- Ny kunskap kan snabbt omsättas
- Identifiera och prioritera – patienter och professioner tillsammans
- Det är enkelt att jobba kunskapsbaserat, ”lätt att göra rätt”
- Målet är att bidra till en god hälsa i befolkningen genom **en god vård som ska vara kunskapsbaserad, säker, individanpassad, jämlik, tillgänglig och effektiv.**

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Ett samspel mellan olika delar i systemet

patient och vårdteam

bästa tillgängliga kunskap
sprida goda erfarenheter

sjukvårdsregion och region

stöd och samverkan

nationell

grund för kliniska kunskapsstöd
samverkan kring utvecklingsområden

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

26 Nationella programområden (NPO) med sjukvårdsregionalt värdskap

NATIONELLA PROGRAMOMRÅDEN (NPO)

Akut vård

▶ Barns och ungdomars hälsa

▶ Cancersjukdomar (utgörs av RCC i samverkan)
Vilande värdskap Norra

▶ Endokrina sjukdomar

Hjärt- och kärlsjukdomar

▶ Hud- och könssjukdomar

▶ Infektionssjukdomar

▶ Kvinnosjukdomar och förlossning

▶ Kirurgi och plastikkirurgi

▶ Levnadsvanor

▶ Lung- och allergisjukdomar

▶ Nervsystemets sjukdomar

▶ Njur- och urinvägssjukdomar

▶ Mag- och tarmsjukdomar

▶ Medicinsk diagnostik

▶ Perioperativ vård, intensivvård och transplantation

▶ Psykisk hälsa

▶ Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

▶ Reumatiska sjukdomar

▶ Rörelseorganens sjukdomar

▶ Sällsynta sjukdomar

▶ Tandvård

Äldres hälsa och palliativ vård

▶ Ögonsjukdomar

Öron-, näsa- och halssjukdomar

▶ Nationella primärvårdsrådet

Regionala värdskap

▶ Norra ▶ Stockholm-Gotland ▶ Sydöstra ▶ Södra ▶ Mellansverige ▶ Västra ▶ SKR/Vilande värdskap

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Insatser i nationella programområden (NPO)

Insatsområden

- NPO fokuserar på olika insatser för att driva förbättringsarbete inom olika områden.
- Insatserna tas fram av NPO i en verksamhetsplan.
- Insatsområden kan variera över tid. Till dessa insatsområden är ofta nationella arbetsgrupper (NAG) kopplade.

Webben uppdateras regelbundet med information och utveckling inom respektive programområde.

[Sammanställning av insatsområden på webben](#)

> Kunskapsstyrningen NPO → RPO → LPO

NPO – Nationella programområden

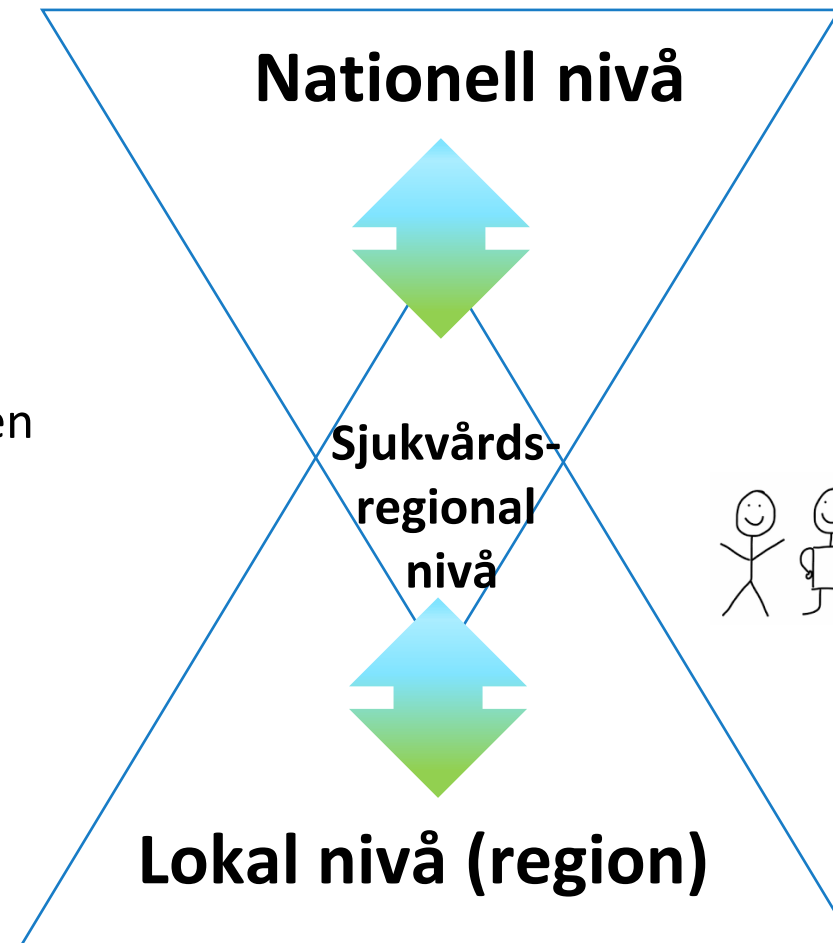
Tar fram nya kunskapsstöd

RPO – Sjukvårdsregionala programområden

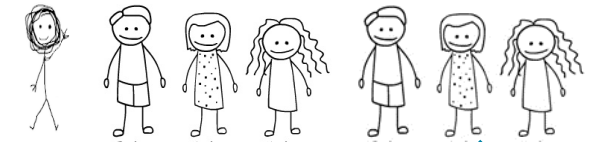
Samordnar – nod

LPO – Lokala programområden

Kartlägger och implementerar

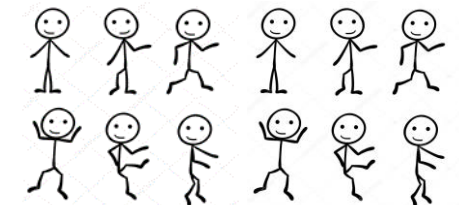
NPO/NAG

RPO/RAG

LPO/LAG

Kunskapsstyrningen NPO → RPO → LPO

NATIONELLA PROGRAMOMRÅDEN

Akut vård

Barns och ungdomars hälsa

Cancersjukdomar (utgörs av RCC i samverkan)

Endokrina sjukdomar

Hjärt- och kärlsjukdomar

Hud- och könssjukdomar

Infektionssjukdomar

Kvinnosjukdomar och förlossning

Kirurgi och plastikkirurgi

Levnadsvanor

Lung- och allergisjukdomar

Nervsystemets sjukdomar

Njur- och urinvägssjukdomar

Mag- och tarmsjukdomar

Medicinsk diagnostik

Perioperativ vård, intensivvård och transplantation

Psykisk hälsa

Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

Reumatiska sjukdomar

Rörelseorganens sjukdomar

Sällsynta sjukdomar

Tandvård

Äldres hälsa

Ögonsjukdomar

Öron-, näsa- och halssjukdomar

Nationella primärvårdsrådet

 = Samverkan kommun och region genom lokala programområden (LPO)

Uppbyggnaden av kunskapsstyrning i Dalarna

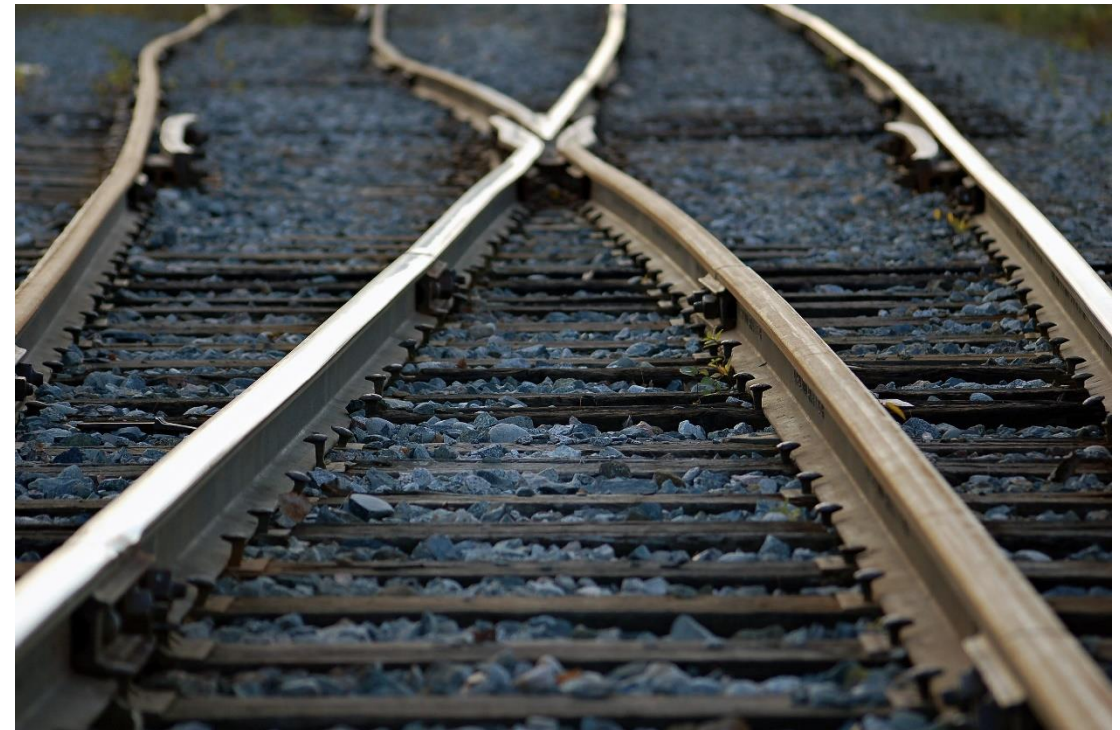
- Efter beslut att ingå i det nationella systemet för kunskapsstyrning påbörjades arbetet med att formera lokala programområden (LPO) i Dalarna runt 2019-2020.
- Samtidigt påbörjades omställningen att socialtjänsten, likt hälso- och sjukvården, skulle börja arbeta mer evidensbaserat och med kunskapsutveckling där RSS fick en central roll i att stötta kommunerna i det arbetet.
- För att undvika att bygga upp parallella strukturer bestämde man att samordna kunskapsstyrningsarbetet inom ramen för de 6 LPO:er med region- och kommunsamverkan.
- 2021 anställdes en samordnare för att stötta arbetet med uppbyggnad och etablering av LPO:erna.
- En stor mängd kunskapsstöd producerades på nationell nivå som skickades ut på remiss för att därefter släppas för införande/implementering i varje region.

LPO-samordnarens uppdrag

- I huvudsak vara ett rent administrativt stöd, främst till LPO-ordförande. Bidrar EJ med sak- eller områdeskompetens.
- Vara länken mellan LPO och RSS samverkansstruktur (regionens och kommunernas kunskapsstyrning) för att säkra förankring och föra info in till och ut från LPO.
- Upprätta dagordning tillsammans med ordförande, föra minnesanteckningar och administrera dessa.
- Administrera mötesbokningar och kalla inbjudna föredragande.
- Omvärldsbevaka och föra vidare relevant information om nya kunskapsstöd till LPO.
- Stöd vid nomineringar till lokal nivå, främst mot kommunerna.
- Upprätta årsrapport och aktivitetsplan, tillsammans med ordförande.
- Administrera och förvalta LPOs sidor på Plus-webben.

Fortsatt utveckling av det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvårdsområdet 2023–2027

- År 2022 beslutade HSN att följa SKR:s rekommendation att utveckla det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården enligt en femårig utvecklingsplan.
- Utvecklingsplanen innebär en övergång **från etablerings- och uppbyggnadsfas till en hållbar drifts- och utvecklingsfas.**
- Fokus ligger på implementering och tillämpning av bästa tillgängliga kunskap samt uppföljning och resultat.
- Kunskapsstyrningen ska bidra till förändrade arbetssätt för en hållbar utveckling av framtidens hälso- och sjukvård och att en personcentrerad och nära vård och omsorg tillämpas.

Inriktning för fortsatt utveckling av systemet för kunskapsstyrning: Regionerna ska i första hand ha fokus på:

- Lokalt införande
- Uppföljning, medicinska resultat, oönskade variationer samt effektivitet i användning av befintliga resurser
- Tillgängliggörande av aktuella kunskapsstöd
- Nyttjande av patientkraften och stärka patientperspektivet
- Samspel med kommunerna
- Underlag till politisk ledning
- Att utsedda representanter arbetar utifrån vision, god vård och helhetssyn

Kunskapsstöd för vårdpersonal

1177 för vårdpersonal innehåller kunskapsstöd och information från Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård. Webbplatsen ger också direktlänkar till andra värdefulla kunskapsstöd.

[Läs mer om 1177 för vårdpersonal](#)

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Beredningsgrupp för kunskapsstyrning (KSG-B)

Uppdrag

Planering och ledning av kunskapsstyrningsarbetet i regionen (och till viss del även kommunerna)

- Information och dialog kring aktuellt inom kunskapsstyrning
- Spegla det nationella systemet för kunskapsstyrning (LPO/LSG/LAG)
- Nomineringar till nationell, sjukvårdsregional och lokal nivå
- Hantering av remisser och beslut gällande nya kunskapsstöd som vårdförlopp
- Hantering av framtagna rapporter, rekommendationer etc. från råden
(Vetenskapliga rådet, Prioriteringsrådet, Etiska rådet m.fl.)

Medlemmar

Divisionschefer, chefläkare, ordförande i råden, kommunrepresentant, Hälsa och välfärd/RSS Dalarna, Patientsäkerhet m.fl. (Helena de la Cour ordförande)

Styrgrupp

Hälso- och sjukvårdsdirektörens ledningsgrupp

Process för införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp Region Dalarna

Förberedelsefas

Information i KSG-B kring nytt vårdförlopp. Remiss på vårdförlopp skickas ut till LPO och verksamheter.
LPO bildar LAG: Ordförande, medlemmar, patientrepr. och utvecklingsresurs* utses i LPO.
Om LPO inte finns så utser KSG-B ansvarig person för att bilda LAG.

Gapanalys påbörjas

LAG startar och tar fram remissvar samt genomför gapanalys.

Gapanalys och handlingsplan till KSG-B

Justering i gapanalys efter NAG:s revidering och beslut i SKS. Presentation av gapanalys och handlingsplan till KSG-B.

Beslut implementering av vårdförlopp

Implementering av vårdförloppet beslutas i HSN.

Genomförande

Genomför aktiviteter enligt implementeringsplan med hjälp av strukturerade förbättringsmetoder. Säkerställande av uppföljningsindikatorer. Kontinuerlig rapportering till LAG.

Lärande och utvärdering

Justering och utvärdering av implementeringsplan och indikatorer.

Fira!

Fira och utvärdera arbetet.

SKA REVIDERAS 2025

Remissprocess

Beslutsprocess

Implementeringsprocess

Implementeringsprocess

Uppföljning/utvärdering

Förändring/Förbättring

Efterfråga och sprida resultat

Ny gapanalys efter 1-2 år

Remiss inkommer

Remiss på vårdförlopp inkommer till Region Dalarna.

Remissvar tas fram

Remissvar tas fram i samråd med berörda verksamheter och LAG om sådan finns. Remissvar inrapporteras och diarieförs.

Gapanalys färdig

Gapanalys med förbättringsområden och åtgärder kommuniceras till LPO och Avd. för Kunskapsstyrning. Handlingsplan tas fram.

Prioritering av åtgärder

HS-LG prioriterar åtgärder efter beskrivet gap i handlingsplan. Används som underlag till beslut i HSN.

Implementeringsplan

LAG och utvecklingsresurs tar tillsammans med Avdelning för Kunskapsstyrning fram en implementeringsplan utifrån tagna beslut och prioriteringar.

Uppföljning

Uppföljning av implementeringsplan: genomförda åtgärder och framtagna indikatorer.

Genomförandefas II

I enlighet med punkterna 9-11, PDSA/3-månaders genomförandeloop.

*Utvecklingsresurs kan vara central eller lokal verksamhetsutvecklare/samordnare

RSS DALARNA

REGIONAL SAMVERKANS- OCH STÖDSTRUKTUR FÖR
LÄNETS FEMTON KOMMUNER OCH REGION DALARNA

Årsrapport LPO 2024

Året som gått ur LPO-samordnarens perspektiv

- Varit ett ganska utmanande år med ett tredelat uppdrag för LPO-samordnaren. Stödet till LPO har inte varit tillräckligt och behovet av stöd är ännu stort.
- Behov av att tydliggöra ansvarsfördelning och roller i LPO för att säkra framdrift på längre sikt.
- Viss omsättning av deltagare i LPO och flera nya ordförande inför 2025.
- Svårt att rekrytera nya deltagare till LPO pga tuffare konkurrens om tid och personalresurser med andra pågående utvecklingsarbeten.
- Inte lika hårt tryck av kunskapsstöd från NPO som tidigare år.
- Väl fungerande LPO:er med bra dialogklimat och en vilja till utveckling.
- Flera intressanta arbeten och frågor på gång i alla LPO:er.

LPO Levnadsvanor

- Nationella vårdprogrammet för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor. Gapanalys genomförd och handlingsplan upprättad som varit ute till övriga LPO på intern remiss. Ska tas upp för beslut om åtgärder.
- LPO har fortsatt vara styrgrupp för FaR (Fysisk aktivitet på recept). Totalt 18 enheter i regionen har deltagit i arbetet med att skapa en lokal handlingsplan för implementering av FaR.

LPO Primärvårdsråd

- Besvarat ett stort antal remisser av vårdförlopp och vårdprogram
- Agerar rådgivande till vårdvalsenheten och primärvårdsledningen i frågor gällande medicinsk kvalitet, patientsäkerhet och medicinska prioriteringar.

LPO Psykisk hälsa

- Arbetet med VIP ADHD har genomfört gapanalys och under året påbörjat framtagande av ett regionalt vårdprogram.
- Har varit utmaningar med att tillsätta fler tänkta LAG:ar för att komma igång med arbetet för flera andra kunskapsstöd och dokument.

LPO Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

- Under året har alla specialitetsgrupper som ombildats till LAG:ar rapporterat till LPO och sett över sina uppdragsbeskrivningar som LPO fått ge synpunkter på och besluta om godkännande av.
- Arbetet med gemensam målbild för rehabilitering i Dalarna och översyn av ÖK Rehabilitering, habilitering inkl. hjälpmedel har inte kunnat komma igång under 2024 men planeras att starta upp under 2025.

LPO Barns och ungdomars hälsa

- Har varit utmaningar att få framdrift i flera frågor som LPO påbörjat arbete med men rapportering och dialog har skett inom bl.a. En väg in, MiniMaria, projekt palliativ vård av barn.
- En större översyn av samverkansdokument om ansvarsfördelning mellan olika vårdnivåer ska påbörjas under 2025 ffa inför uppstart av En väg in.

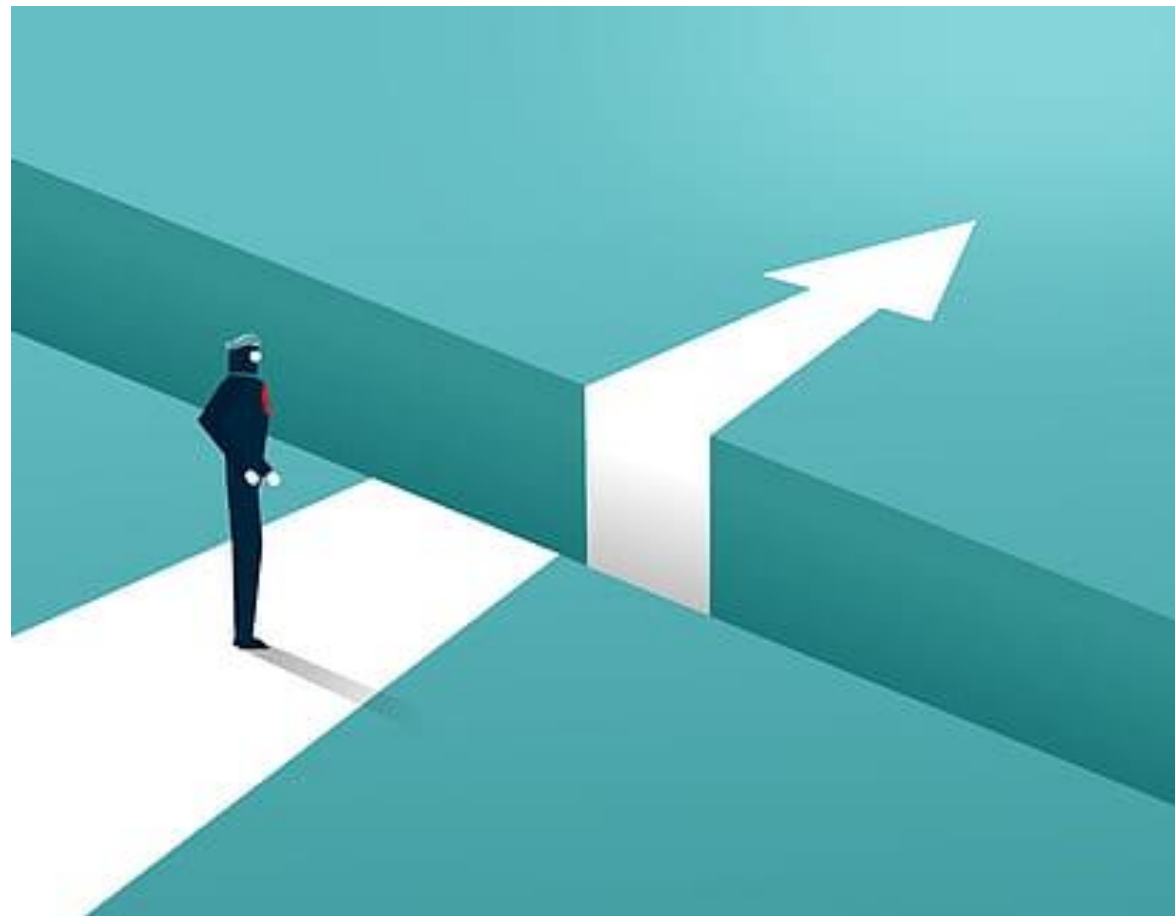
LPO Äldres hälsa och palliativ vård

- Uppstart av LAG Undernäring påbörjad.
- Rapport från projekten om utveckling av den palliativa vården.
- Löpande dialog och erfarenhetsutbyte om omställningarna till God och nära vård och nya socialtjänstlagen.

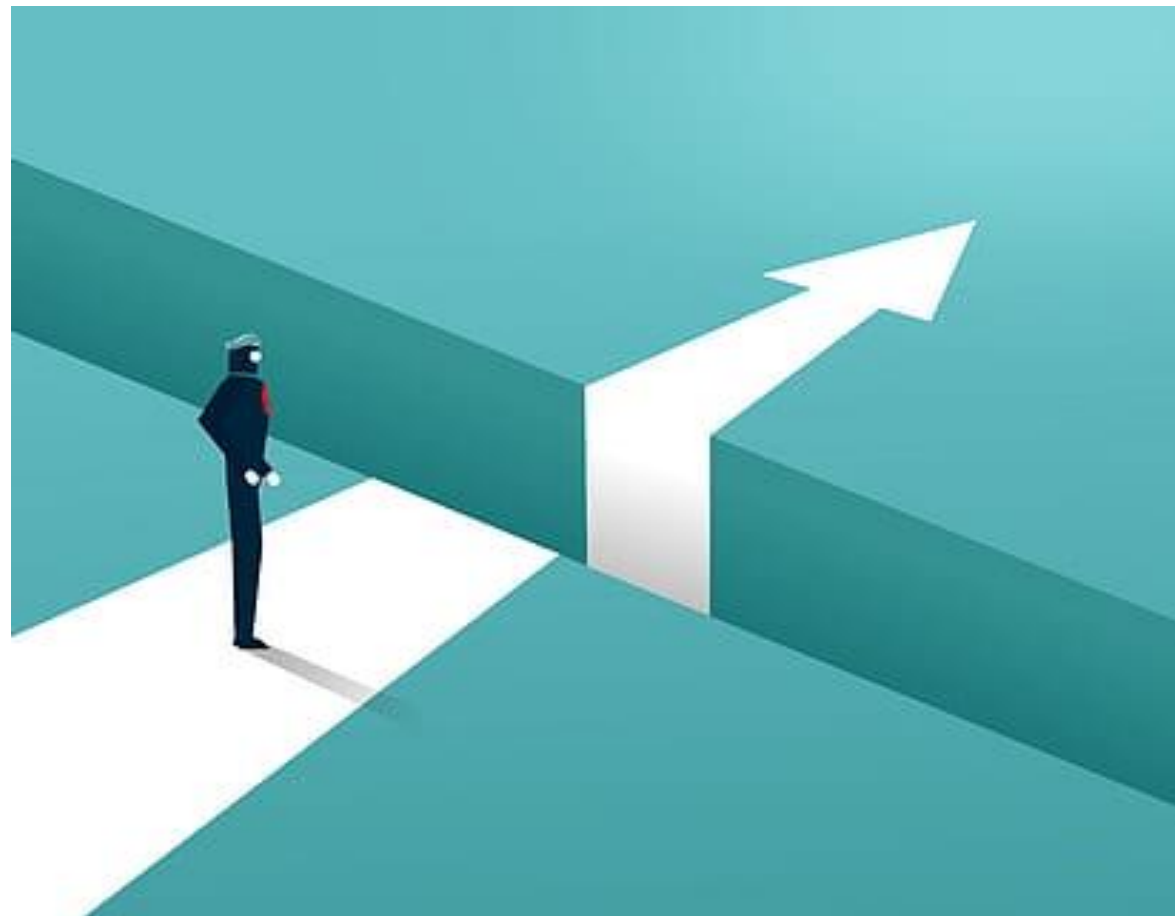
Nuläge LPO 2025 och framåt

- Alla LPO har till i år tagit fram en enkel aktivitetsplan över pågående eller kommande frågor/ärenden att följa eller jobba med.
- Fokus ligger främst på att slutföra eller påbörja redan planerade aktiviteter snarare än att starta upp nya.
- Uppstart av- och pågående arbete sker i flera arbetsgrupper (LAG) under olika LPO.

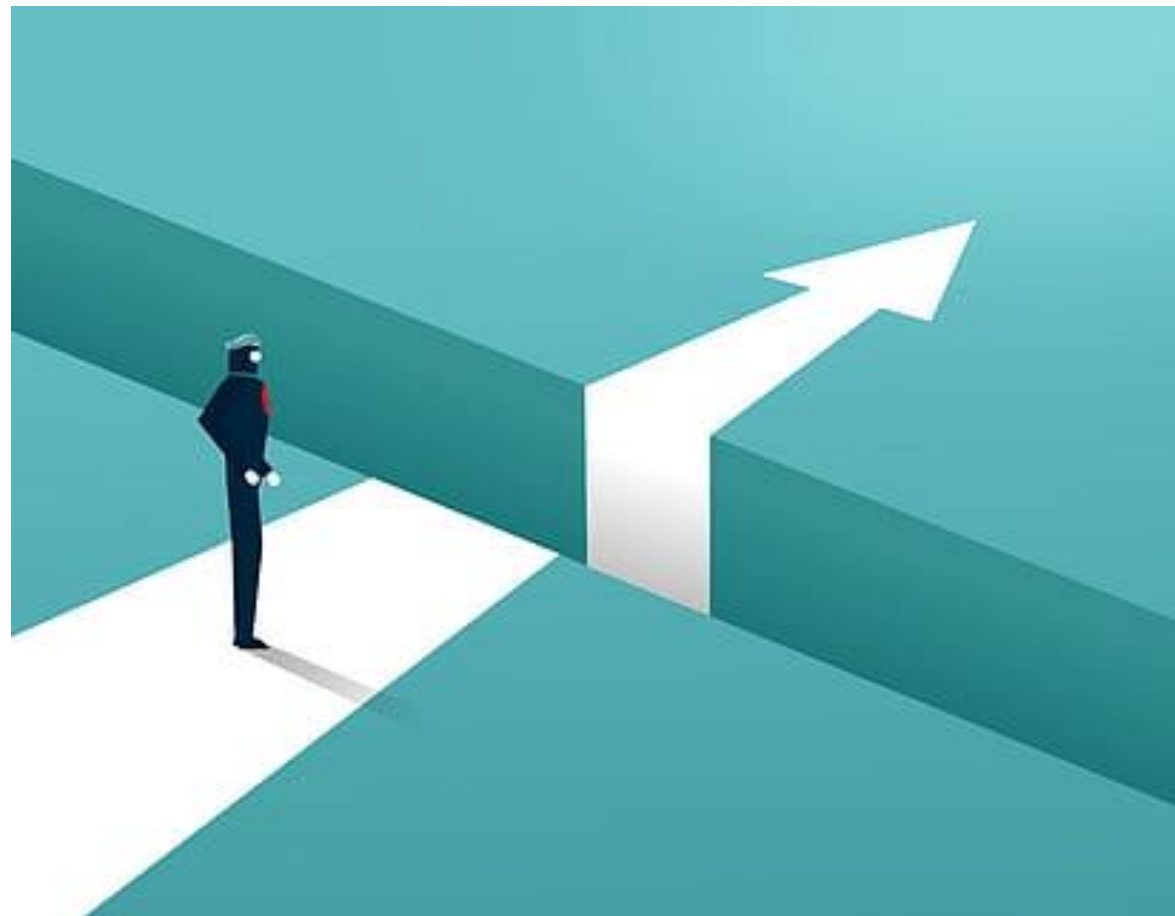
Nuläge LPO 2025 och framåt forts.

- Översyn av LPOs sammansättning och uppdragsbeskrivningar pågår.
- Fortsätta att tydliggöra ansvarsfördelning och uppdrag för LPO-samordnare, LPO-ordförande och ledamöter från region och kommun
- Färdigställa uppbyggnaden av samverkans-/informationssidor för LPO på RD Plus.

Nuläge LPO 2025 och framåt forts.

- Många pågående parallella utvecklingsarbeten konkurrerar om tid och resurser men målet är att tillsätta alla vakanser i alla LPO under året.
- Viktigt att grupperna har en bred representation från berörda verksamheter. Hur kan vi hjälpas åt att fylla vakanserna?

TACK!

Stefan Nielsen, LPO-samordnare

stefan.nielsen@regiondalarna.se

079-0986488